

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-04-15

Vår referens

Anna Ekendahl

Utredningssekreterare

anna.ekendahl@malmö.se

Former för och hantering av införandet av arbetsskor HVO-2025-274

Sammanfattning

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att tillsammans med funktionsstödsnämnden inkomma med ett förslag på hantering av införandet av arbetsskor till nämndernas medarbetare. Förslaget ska vara ett underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har tillsammans med funktionsstödsförvaltningen tagit fram ett förslag som utgår från en upphandling av arbetsskor till medarbetare. Förslaget innehåller en beskrivning av vilka som är berättigade arbetsskor i form av yrkeskategori och anställning. Vidare finns en kostnadsberäkning utifrån förslaget som ska ligga till grund för beslut om fördelning av de avsatta medlen till arbetsskor. Förslaget utgår från att medel kommer att tilldelas nämnden årligen inom budgetramen.

Förslag till beslut

1. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor.
2. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden uppmanar kommunstyrelsen att fördela 5 862 158 kronor av de centralt avsatta medlen för arbetsskor 2025 till hälsa-, vård- och omsorgsnämnden.
3. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden uppmanar kommunstyrelsen att årligen tilldela funktionsstödsnämnden och hälsa-, vård- och omsorgsnämnden medel för kostnader för att kunna tillhandahålla arbetsskor enligt förslaget.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2025-01-08
- Tjänsteskrivelse HVON 2025-04-29 Införande av arbetsskor

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2025-04-22

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2025-04-29

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden för kännedom

Grundskolenämnden för kännedom

Servicenämnden för kännedom

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 8 januari 2025 att ge hälsa-, vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att inkomma med ett förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor. Förslaget ska vara gemensamt för hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden. Finansieringen av skor ska omfatta kostnader för inköp av skor men även de förväntade kostnaderna för ökad administration som påverkar nämndernas ekonomi.

Kommunstyrelsen har bitt berörda nämnder att beakta stadskontorets utredning i arbetet att införa arbetsskor i nämndernas verksamheter.

Stadskontorets utredning

Under 2023 utredde stadskontoret frågan om att införa arbetsskor till medarbetare som går och står mycket i sitt arbete. I arbetet med utredningen upprättades en arbetsgrupp med flera berörda förvaltningar där bland annat hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen ingick.

Enligt utredningen fanns det tre möjliga sätt att hantera tillhandahållandet av skor till medarbetare som står och går mycket:

- upphandling av skor
- ersätta inköpta skor
- ge kontant skobidrag.

Samtliga alternativ innebär enligt utredningen att medarbetaren blir beskattad i ungefär lika utsträckning men på olika skattetekniska sätt.

Upphandling av skor

Enligt utredningen medför en upphandling av skor att arbetsgivaren kan se till att lämpliga skor används och tillhandahålls. Genom upphandling kan arbetsgivaren också få förmånliga och konkurrensutsatta priser. Upphandling och tillhandahållandet av skor kommer dock att medföra administrativa kostnader och kräva resurser av

verksamheterna i form av utprovning, beställningsadministration och utlämning av skor. Dessutom krävs administration kopplat till medarbetares förmånsbeskattnings båda på förvaltningen och HR-service.

Ersätta privat inköpta skor

Ett annat alternativ enligt utredningen är att medarbetare köper skor och får kostnadsersättning av Malmö stad. Det skulle kunna vara en fördel att medarbetaren själv kan välja sko, men denna hantering skulle också medföra mycket administration, till exempel i form av kvittohantering och eventuella problem med avsaknad av kvitton. Utredningen bedömer att administrationen kommer att medföra arbetstid som motsvarar ca 1,2 årsarbetande anställd vid HR-service.

Skobidrag

Ett tredje alternativ enligt utredningen är att ge ett kontant skobidrag till berörda medarbetare i form av en schablonmässig kostnadsersättning. Skobidraget innebär en extra post i lönen och borde innebära minst administrativ belastning i Malmö stad av de presenterade alternativen. Att ge en kostnadsersättning på detta sätt innebär dock att det saknas kontrollmoment för att bidraget faktiskt går till inköp av arbetsskor.

Stadskontorets utredning förordar inte något av alternativen för hantering av arbetsskor. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden yttrade sig i mars 2024, i samband med att stadskontorets utredning skickades på remiss, om att upphandlade skor är det mest rimliga alternativet (HVO-2023-5213). En upphandling av skor är därför utgångspunkten i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens förslag på former för införande av arbetsskor.

Regler om arbetsskor och förmånsskatt

En arbetsgivare ska tillhandahålla kostnadsfri skyddsutrustning i form av särskilda skyddsskor till yrkesgrupper som utför vissa typer av arbetsuppgifter, så som uppgifter i ett tillagningskök eller vissa vaktmästaruppgifter. Ergonomiska skor för att förebygga belastningsskador klassas dock inte som skyddsskor och arbetsgivaren är därmed inte skyldig att tillhandahålla sådana skor till anställda som går och står mycket.

Om arbetsgivaren ändå väljer att tillhandahålla kostnadsfria arbetsskor (som ej är skyddsskor) betraktas det som en förmån, som den anställda behöver betala förmånsskatt för.

För att medarbetare inte ska betala skatt för förmånen krävs att kläderna är anpassade till arbete och inte kan användas privat. Förmån av uniform och andra arbetskläder är skattefria, om förmånen avser kläder som är anpassade för tjänsten och inte kan användas privat. Kläder som skulle kunna användas privat behöver uppnå samtliga följande fyra kriterier om de ska anses skattefria, enligt Skatteverket:

1. utgöra arbetskläder, det vill säga de tillhandahålls för att användas i tjänsten
2. vara obligatoriska att använda i tjänsten för den anställda
3. vara anpassade för tjänsten, det vill säga plaggen bör vara enhetliga för viss personal eller ha någon annan särskild egenskap
4. vara försedda med arbetsgivarens namn eller logotyp så att de märkbart avviker från vanliga plagg.

Stadskontorets utredning har även varit i kontakt med Skatteverkets rättsavdelning som angett att skor som ej är skyddsskor inte kan bli skattefria. Skatteverkets ställningstagande utgår ifrån: ”att skor normalt sett inte (kan) förses med en logotyp med sådan placering, storlek och färg som gör att andra tydligt uppfattar märkningen”. Därmed anger Skatteverket att skor inte kan omfattas av skattefrihet. Upphandlingsenheten på stadskontoret har undersökt möjligheten till att placera en logga på arbetsskorna men har efter dialog med en intern skattespecialist fastställt att det inte går att uppfylla kraven. Utrustning, så som skor, får inte heller bekostas med det friskvårdsbidrag som arbetsgivare kan välja att ge till sina anställda enligt Skatteverket.

Omvärldsbevakning

Flertalet kommuner har infört arbetsskor genom upphandling eller olika typer av skobidrag. Det finns kommuner som tolkat lagstiftningen på sådant sätt att medarbetare inte förmånsbeskattas vid upphandlade skor som då är obligatoriska för medarbetaren att använda. Stadskontoret har dock i sin utredning gjort en annan bedömning efter samråd med Skatteverket som är att skor, som inte är skyddsskor, ska förmånsbeskattas.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens förslag

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens förslag till hantering av arbetsskor utgår från inriktningen om en upphandling av arbetsskor. Förslaget är framtaget i samverkan med funktionsstödsförvaltningen och dialog har förts med berörda fackliga organisationer.

Medarbetare som omfattas av arbetsskor

Enligt förslag i stadskontorets rapport ska medarbetare som står och går mycket i sitt arbete ha rätt till arbetsskor. Hälsa-, vård och omsorgsnämndens yrkesgrupper som står och går mycket i sitt arbete bedöms vara följande:

- vårdbiträde
- undersköterska
- sjuksköterska
- arbetsterapeut och fysioterapeut
- ledsagare och avlösare.

Det kan finnas fler yrkesgrupper som kan vara i behov av arbets skor som kan tillkomma efterhand, dessa bedöms dock vara få i antal. Medarbetare som har en arbetstitel som ingår i listan ovan men som arbetar administrativt är inte berättigade arbets skor eftersom de inte anses gå och stå mycket i sin tjänst. Det innebär att till exempel chefer, assistenter och konsultativ legitimerad personal inte har rätt till skor.

Medarbetare som har en tillsvidareanställning är aktuella för att få arbets skor. Vidare kan medarbetare som är tidsbegränsat anställda, har minst 200 LAS-dagar och varit anställda de senaste tre månaderna vara aktuella för att få arbets skor.

Förslag till former för arbets skor

Upphandlingen kommer att innebära att medarbetaren kan välja mellan ett antal skor som förvaltningen valt ut med hjälp av det upphandlade företaget. Nämnden ansåg i sitt yttrande från 2024 (HVO-2023-5213) att skorna inte skulle vara obligatoriska. Dels kommer medarbetaren förmånsbeskattas för skorna, dels kan förvaltningen inte säkerställa att medarbetare kommer att hitta specialanpassade skor för särskilda behov och kan därför inte vara obligatoriska. När det gäller förmånsbeskattning kommer medarbetaren få en minskning på sin nettolön med cirka 250 kronor om skorna som upphandlas har ett marknadsvärde på 1 000 kronor. Beskattningen kan resultera i att medarbetare tackar nej till arbets skor. Arbets skorna ska ges årligen till medarbetare. Skor kan komma att ges mer sällan om skor anses slitas mindre än förväntat. Specialanpassade sulor som medarbetare kan behöva bekostas av medarbetaren själv.

Tabell 1. Antal medarbetare i behov av arbetsskor, mars år 2025.

	Antal medarbetare	Kostnad skor (600 kr exkl. moms)
Vårdbiträde	747	448 200
Undersköterska	2 898	1 738 800
Sjuksköterskor	432	259 200
Fysioterapeuter och arbetsterapeuter	213	127 800
Ledsagare och avlösare	61	36 600
Tidsbegränsade medarbetare (minst 200 LAS- dagar och varit anställda senaste tre månaderna)	477	286 200
Arbetsgivaravgifter (31,42%)		1 516 958
Administrativa kostnader		1 448 400
Totalt	4 828	5 862 158

Tabell 1 visar det totala antalet medarbetare som står och går mycket i sin tjänst i hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen och därför är i behov av arbetsskor samt kostnad för arbetsskor och övriga kostnader kopplade till införandet av arbetsskor. Tabellen visar att 4 828 medarbetare är aktuella för arbetsskor och att det skulle generera en total kostnad på 5 862 158 kr. Det är i dagsläget svårt att veta hur många medarbetare som vill ha arbetsskor, därav är uträkning gjord på samtliga medarbetare. Förmånsvärdet beräknas på marknadsvärdet 1 000 kr och på det beloppet ska arbetsgivaren betala arbetsgivaravgifter 31,42%. Det är i dagsläget svårt att veta kostnaden och marknadsvärdet på skorna utifrån att valbart sortiment inte än är fastställt, beräkningen utgår därför från samma summa som användes i stadskontorets rapport.

Det finns flertalet administrativa uppgifter i införandet av arbetsskor. Det innefattar bland annat planering av utprovning av skor, beställning av skor, tid som medarbetare lägger på utprovning av skor, att eventuellt reklamera skor samt administration kopplat till förmånsbeskattningen. I posten ”administrativa kostnader” i tabell 1 utgår beräkningen enbart från en schablontid för behovet av att tillsätta vikarier för tiden medarbetarna behöver frigöras från arbetsplatsen för att prova ut skor. Övrig administrativ tid som förslaget genererar anses svåra att beräkna och presenteras därför inte i tabellen.

Konsekvenser av förslaget

Förslaget antas leda till att sektionschefer eller annan yrkesgrupp kommer få en ökad andel administrativt arbete bland annat utifrån beställning av skor. En lista behöver också sammanställas för respektive verksamhet två gånger om året över medarbetare och valda skor som underlag till förmånsbeskattningen.

Vidare arbete

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden förutsätter att nämnden kommer att tilldelas medel permanent genom utökning av budgetramen för hantering av arbetskor.

Efter att beslut fattats om formerna för arbetskor kommer förvaltningen att börja arbeta med frågan om vilka skor som ska ingå i valbart sortiment och hur arbetet praktiskt ska gå till.

Ansvariga

Annika Rausin, ekonomichef